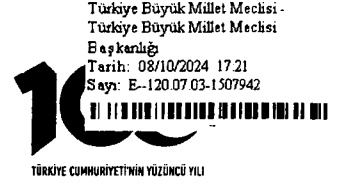

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-16109336
Konu : Soru Önergesi (7/15756)

7/15756

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02.09.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1488488 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Erzurum Milletvekili Sayın Meral Danış BEŞTAŞ'a ait 7/15756 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/15756) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F962A550-BF4C-4AB9-AE26-D65CF4BA9CC3

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAYIN MERAL DANIŞ BEŞTAŞ'A AİT 7/15756 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Buğday ve hayvansal üretim başta olmak üzere tarımsal üretime ve nadasa ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Ülkemiz birçok üründe kendine yeten bir ülkedir. Pamuk (çiğit), şeker pancarı, nohut, patates, kuru soğan, incir, fındık, kayısı, bakla (taze), bezelye (taze), biber, domates, havuç, hıyar, kavun, karpuz, patlıcan, pırasa, limon, mandarin, portakal, altıntop, çilek, dut, nar, kestane, Antep fıstığı, üzüm, elma, armut, ayva, şeftali, erik, vişne ve kiraz gibi bitkisel ürünlerde, süt, beyaz et, yumurta ve bal gibi hayvansal ürünlerde yeterlilik oranları %100'ün üzerindedir.

Ayrıca ülkemiz; fındık, ayva, kiraz, incir, kayısı ve keçiboynuzu üretiminde dünya lideri, elma, kavun, karpuz, hıyar, pırasa, mandarin ve zeytin üretiminde dünya ikincisi, antepfıstığı, çilek, nohut ve domates üretiminde dünya üçüncüsü, kestane, ceviz, armut ve mercimek üretiminde ise dünya dördüncüsüdür.

Bitkisel üretimde 2002 yılında 58 milyon ton olan tahıllar ve diğer bitkisel ürünler üretim miktarı 2023 yılında %37 artışla 79,4 milyon tona, 2002 yılında 25,8 milyon ton olan sebze üretim miktarı 2023 yılında %23 artışla 31,8 milyon tona ve 2002 yılında 14,2 milyon ton olan meyve üretim miktarı 2023 yılında %93 artışla 27,4 milyon tona ulaşmıştır.

Tarımsal hasılda dünyanın ilk 10 tarım ülkesinden biri olan Türkiye 31 milyar dolar tarım ve gıda ürünleri ihracatı ile net ihracatçı konumundadır. Buğday unu ihracatında dünya lideri, makarna ihracatında ise dünyada ikinci sıradadır.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülkemiz genelinde işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" yürütülmektedir. Proje kapsamında işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerin, uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

2023 yılında bir önceki yıla göre; nadas alanı 1,45 milyon dekar daralarak 28,1 milyon dekar, tarla bitkileri ekim alanı 2,16 milyon dekar artışla 167,4 milyon dekar, toplam tarım alanı ise 881 bin dekar artışla 239,7 milyon dekar olarak gerçekleşmiştir.

7613 sayılı "2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar" kapsamında üreticilerimize 04.08.2024 tarihine kadar 19,97 milyar TL mazot ve gübre desteği ödenmiştir.

Bakanlığımız Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) kayıtlarına göre çiftçi sayısında son beş yılda sürekli artış sağlanmıştır. 2024 üretim yılı veri girişleri devam etmekte olup 2024 yılı ÇKS kayıtlarında çiftçi sayısı 2 milyon 351 bin kişidir. Ayrıca sisteme kayıtlı arazi miktarında artış sağlanmıştır. 2024 yılı ÇKS'ye kayıtlı ekili alan 165 milyon 126 bin dekadır.

Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği'nde 18 Kasım 2023 tarihinde yapılan değişiklik ile mülkiyet durumuna bakılmaksızın tarımsal üretim yapılan araziler taahhütname ile kayıt yapılabilmektedir. ÇKS'ye kayıt olamadığı için tarımsal destekler, tarım sigortaları ve Hazine faiz destekli kredilerden yararlanamayan üreticilerimiz değişiklik sayesinde bu imkânlardan yararlanabilmektedir. Böylece bu yasal düzenlemeyle önümüzdeki süreçte çiftçi sayısının daha da artması beklenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Erzurum ilimizde ÇKS kayıtlarında çiftçi sayısı 39.216'dır.

Devlet Destekli Tarım Sigortaları uygulamaları kapsamında 01.01.2023-31.12.2023 tarihleri arasında toplam 885.446 adet üreticiye tarım sigortası poliçesi düzenlenmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) başta hububat ve bakliyat olmak üzere görev alanına giren ürün piyasalarını yakından takip ederek, piyasa regülasyonuna destek sağlamaktadır.

TMO alım fiyatları, tüm parametreler dikkate alınarak belirlenen bir eşik fiyattır. Açıklanan ürün alım fiyatları, üretimin sürdürülebilirliği ve tüketiciye yansımaları dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.

TMO son beş yıl içerisinde ülke genelinde 26,3 milyon ton, Erzurum ilinde ise 253 bin ton hububat alımı gerçekleştirmiştir.

Çiğ sütün tavsiye fiyatı Ulusal Süt Konseyince belirlenmekte ve ilan edilmektedir. Konseyin yapısında üretici, sanayici ve STK temsilcileri yer almaktadır.

19-21 Ocak 2024 tarihinde Ulusal Süt Çalıştayı düzenlenmiş olup çalıştayda tüm tarafların kabul edeceği 3 ayda bir maliyetin hesaplanması kararı alınmıştır.

Bu kapsamda Ulusal Süt Konseyi tarafından 9 Ağustos 2024 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında; Nisan ayında çiğ süt tavsiye fiyatı ile ilgili alınan karar gözden geçirilmiştir ve mevcut piyasa şartları ve maliyetler dikkate alınarak yapılan değerlendirmede güncel çiğ süt tavsiye fiyatının devamına karar verilmiştir.

Ulusal Süt Konseyi tarafından alınan karar tavsiye niteliğinde olup serbest piyasa şartlarında sütün yağı, proteini kuru maddesi ve diğer kalite kriterlerine göre 14,65 TL/lı fiyatın üzerinde de fiyatlanabilmektedir.

Çiğ sütün alım satımına ilişkin üreticinin gerek üyesi/ortağı olduğu kooperatif/birlik kanalıyla, gerekse şahıs olarak çiğ sütü satmış olduğu işleme tesisleri ile karşılıklı satış/tedarik sözleşmesi düzenleyerek süt fiyatını belirleme imkânı bulunmaktadır. Çiğ süt üretim maliyetleri işletmeden işletmeye, mevsimlere işletmenin büyüklüğüne, işletmenin bulunduğu bölge/il/ilçeye ve kaba yem üretimi gerçekleştirip gerçekleştirmediği gibi birçok parametreye göre değişiklik göstermektedir.

Bakanlığımızca sürdürülebilirliğin devamı için; çiğ süt üretim maliyetleri, çiğ süt fiyatları, üretim miktarı arz talep dengesi yakından titizlikle takip edilmektedir.

26.07.2024 tarihli ve 32613 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "2024-2026 yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Karar" kapsamında süt hayvancılığı yapılan işletmeleri kapsayan desteklemeler;

Büyükbaş hayvancılık desteklemeleri;

Buzağı/malak temel desteği: Destek tutarı 1.000 TL/Baş,

Aşağıdaki ilave desteklemeler temel buzağı/malak destek tutarı ile çarpılması sonucu elde edilir.

- Aile işletme desteği ilave katsayı 1
- Kadın veya genç çiftçilerin işletmelerinde doğan buzağı/malaklara ilave destek katsayı 0,7
- Tarımsal Üretim Planlama Kurulu tarafından süt havzası ve besi havzası olarak belirlenen illere ilave destek katsayı 0,5

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Suni tohumlama veya embriyo transferi sonucu doğan buzağı/malaklara ilave destek katsayısı 0,8
- Yerli sperma kullanımı ile suni tohumlamadan veya yerli embriyo transferi sonucu doğan buzağı/malaklara ilave destek katsayısı 0,5
- Buzağılarda soy kütüğü desteklemesi A ve B sınıfı işletmelerde doğan buzağılara ilave destek katsayısı 1,5 C sınıfı işletmelerde doğan buzağılara ise ilave destek katsayısı 0,8
- Malak soy kütüğü desteklemesi ilave destek katsayısı 0,8
- Genomik test ilave desteği katsayı 1,5 A ve B sınıfı işletmelerde doğan ve damızlık kütüğü sınıfı A ve B olan dişi buzağılara verilir.
- Ari işletmelerde doğan dişi buzağı/malaklara ilave destek katsayısı 4
- AB onaylı çiğ süt sertifikasına sahip işletmelerdeki dişi buzağı/malaklar için ilave destek katsayısı 0,6
- Birinci derece tarımsal amaçlı örgütlere üye olan yetiştiricilerin buzağı/malaklarına ilave destek katsayısı 0,2 katsayı uygulanarak ilave destek verilecektir.

2024 yılı itibarıyla çiğ süt desteği Ocak-Şubat-Mart dönemi kapsamında destekleme ödemesi üreticilerimize yapılmış olup üretici örgütleri üzerinden pazarlanan soğutulmuş çiğ inek sütü için 0,50 Litre/TL ödeme yapılmıştır. İlerleyen dönemde ödenecek prim miktarı Bakanlığımızca piyasa şartları göz önüne alınarak belirlenecektir.

ESK tarafında çiğ süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen tavsiye fiyatın altına inmesini engellemek ve sektörde oluşan arz fazlası sütü değerlendirmek amacıyla yapılan çiğ süt regülasyonu kapsamında 2016-2023 yıllarında piyasadan toplanan yaklaşık 1,2 milyon ton arz fazlası çiğ süttan 98 bin ton yağsız süt tozu üretilerek üreticilerimize 1,3 milyar TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca 2024 yılında yaklaşık 24.000 ton çiğ süttan üretilen yaklaşık 2.000 ton yağsız süt tozu üretilmiş olup piyasa ihtiyaçları ve üreticilerin desteklenmesi doğrultusunda çiğ süt regülasyon faaliyetlerine devam edilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde temel desteklerin yanında; kaliteli çiğ süt üretimin artırılması, spekülative piyasa hareketliliğinin önlenmesi, hayvancılık işletmelerinin gençleştirilmesi, kadınların üretimde aktif rol oynaması, belirlenen üretim bölgelerinde üretim planlamasının teşvik edilmesi amacıyla, kadın üreticilerimize/genç üreticilerimize kalite kriterlerini sağlayan üreticilerimize ve özellikle ari işletmelerden elde edilen çiğ süte ilave destek primi ödenecektir.

Su ürünleri yetiştiriciliğinde destek alt kırımlarında sadeleşmeye gidilerek temel desteğe ilave proje kapasitesi, birlik üyeliği, kapalı devre üretime ilave katsayılar uygulanacaktır.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından hazırlanan “2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler İle Diğer Bazı Tarımsal Desteklere İlişkin Karar” 29 Ağustos 2024 tarihli ve 32647 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Karar kapsamında bitkisel üretime yönelik destekler ilk defa 3 yıllık olarak üretim döneminden önce açıklanmıştır.

Bitkisel üretimin desteklenmesi ile çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 244 TL olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda;

- Temel Destekler: Üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmıştır. Her kategori için destek katsayısı belirlendi. Temel, planlı üretim ve üretimi geliştirme destekleme tutarı, destek katsayı değeri ile destek katsayısının çarpımı sonucu elde edilmektedir. Temel destek ile tüm ürünler için mazot maliyetinin %50’si ve gübre maliyetinin %25’i karşılanacaktır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Planlı Üretim Desteği: Tarımsal Üretimin Planlanması Kurulu tarafından arpa, aspir, ayçiçeği (yağlık), buğday, kolza (kanola), fasulye (kuru), mercimek, mısır (dane), nohut, pamuk (kütü), patates, soğan (kuru), soya ve yem bitkileri Planlı üretim kapsamında yer alan ürünler planlama kapsamına alınmıştır. Planlama kapsamındaki ürünleri, havzasında üreten çiftçilere temel desteğe ilave destek ödemesi yapılacaktır. Bu üreticilerimizin mazot maliyetinin %100'ü ve gübre maliyetinin %50'si karşılanacaktır.

Tarımsal Üretimin Planlanması Kurulu tarafından süt havzası olarak belirlenen illerde (Amasya, Bingöl, Bitlis, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Muş, Tokat ve Tunceli) yem bitkisi üreten çiftçilere destek katsayısının %50'si kadar ilave planlı üretim desteği verilecektir.

Yer altı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda yer alan sulu tarım arazilerinde ilgili üretim yılında Arpa, Buğday, Aspir, Fiğ, Mercimek, Nohut, Yem bezelyesi, Ayçiçeği (yağlık) üreten çiftçilere ürünün bulunduğu kategoriye göre hesaplanan tutar üzerinden ilave yeraltı su kısıtı desteği ödenecektir. Yer altı su kısıtının bulunduğu yerlerde planlı üretime uygun üretim yapan üreticilerimizin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü karşılanacaktır.

- Üretimi Geliştirme Desteği: Verim ve kaliteyi artırmak için;
 - ✓ Sertifikalı tohum kullanım desteği,
 - ✓ Sertifikalı/standart fidan kullanım desteği,
 - ✓ Organik tarım desteği,
 - ✓ İyi tarım uygulamaları desteği,
 - ✓ Katı organik-organomineral gübre desteği verilmeye devam edilecektir.

Bununla birlikte Karar kapsamında;

- Biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği, 2025 yılında örtü altı paket destek tutarı 2.550 TL/da' dan %50 artırılarak 3.825 TL/da'a, açıkta paket destek tutarı dekara 870 TL/da'dan 1.305 TL/da' a çıkarılmıştır.
- Lisanlı depolarda muhafaza edilen ürünler için kira desteği; Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen kira ücret tarifesinin %75'i olarak ödenecektir.
- Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) sistemine katılım primi desteği; ÇMVA sistemine dâhil olan işletmeler %50 oranında artırılarak 1.500 TL'ye çıkartılmıştır.
- Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği %104 artırılarak 294.000 TL ye çıkartılmıştır.

Desteklerden Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı olan Cumhurbaşkanlığı Kararı ve uygulama esasları Tebliğinde belirtilen koşulları yerine getiren çiftçilerimiz yararlanacaktır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 2006 yılından itibaren ülke genelinde Başkanlığımızca uygulanmakta olup, tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi konularında yeni tesis, tamamlama ve mevcut tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilemesine, tarımsal üretime yönelik sabit yatırım tesislerine, altyapı projelerine, uygun olduğu takdirde, hibeye esas proje tutarının KDV hariç %50'si hibe olarak verilmektedir.

Ayrıca üretimin sürdürülebilirliği ve iklim değişikliği kaynaklı risklerin etkilerini en aza indirmek için Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından devlet destekli tarım sigortaları uygulamaları kapsamında üreticilerimize %50-%67 oranları arasında prim desteği verilmektedir.